

Filosofická témata

Filosofická tematika je velice široká; pro filosofa se může tématem stát téměř cokoli. To však vůbec neznamená, že by se každý filosof měl vyjádřit nebo opakovaně vyjadřovat ke všemu. Jsou témata, která v určité době jsou primární, převládající (vládnoucí) – a takovým se žádný filosof nesmí vyhýbat. Ale jsou také témata široce probíraná, která za filosofické soustředění nestojí a která mohou být jen stručně odmítána nebo dokonce karikována a zesměšňována. Filosof si zkrátka musí vybírat – a musí si také umět vybírat. Musí mít resp. měl by mít také dobrá tykadla pro témata, která se ještě vůbec nezdají být aktuální nebo která dokonce takřka nejsou zmiňována, ale která vypadají na to, že se časem stanou těmi primárními (pro příští dobu). Rozhodně je třeba považovat za problematické snahy některých filosofů obsáhnout všechno, tedy snahy „encyklopedické“. Hegel byl nepochybně geniální filosof, ale způsob, jakým zapojoval vědecké znalosti své doby do své filosofie, je stejně nepochybně skandální. To samozřejmě vůbec neznamená, že by neměl stav současných věd brát v úvahu; jistě musí s „pokrokem“ věd držet zhruba krok, ale nikoli proto, aby přebíral jejich koncepce a postupy, ale proto, aby je kontroloval a kritizoval. Zároveň však platí, že filosofie nikdy nesmí být redukována na reflexi vědeckých přístupů a postupů, na reflexi věd (a tím méně ovšem na to, co vědy pouze zprostředkují, tj. na svět, jak jej vidí a ukazují vědy). Filosofie si musí stále udržovat schopnost vlastního přístupu ke skutečnosti, a to znamená stejně tak přístupu k lidskému světu („světu našeho života“, jak říkával Patočka, když překládal Husserlův termín „Lebenswelt“), jako ke světu současných věd, ale také musí sám osobně a nezastupitelně „žít“ ve svém světě, ve světě filosofie a ve světě, jak jej vidí a chápe právě on, a také to musí být schopen stále reflektovat. Filosof se nikdy nesmí ve vztahu ke skutečnosti stát pouhým pozorovatelem, jak to jako ideál známe ze starého Řecka.

(Písek, 080608-1.)